

LECTURA ȘI NOILE TEHNOLOGII

„Atunci când va veni ziua judecării din urmă și oamenii, mici și mari, vor veni unul după altul să-și primească darurile cerești, Atotputernicul va trece cu privirea peste șoarecii de bibliotecă și îi va spune lui Petru: „Iată, aceștia nu au nevoie de vreo răsplată. Nu avem nimic să le dăm. Lor le-a plăcut să citească.” Virginia Woolf

Dacă ne aflăm printre cei care împărtășesc certitudinea scriitoarei Virginia Woolf că, aceia care iubesc lectura sunt ființe privilegiate, nu ar trebui să ne distragă atenția dezbateră care are loc în prezent asupra faptului că noile tehnologii constituie o amenințare reală pentru cele șaisprezece secole de scris și lectură ca formă de întâlnire a „eu” - lui și de întâlnire cu ceilalți, de apropiere de lume și de apropiere de cunoaștere.

Confuzia pleacă de la o anumită necunoaștere sau subestimare a traiectoriei cuvântului scris și a impactului său social, cultural și cognitiv de-a lungul timpului, ceea ce contrastează cu importanța dată Noilor Tehnologii a căror dezvoltare, pe o perioadă de numai treizeci de ani, a fost însoțită de schimbări continue care, spre deosebire de ceea ce s-a întâmplat cu scrisul, amenință să depășească în varietate, cantitate și viteză capacitatea noastră de a învăța și de a achiziționa dispozitive, programe și accesorii care să ne ofere „punerea la curent”, ceea ce, în loc să minimizeze importanța scrisului, ajută la evidențierea faptului că, cuvântul tipărit este pentru a rămâne, din moment ce încă de la apariția scrisului și al procesului de descifrare și interpretare sau procesul de citire, omul s-a privit pe sine, s-a înțeles și s-a raportat la lumea sa într-un mod diferit, mai inteligent. Așa a început ritualul lecturii, un ritual pe care de mii de ani, bărbați și femei de diferite vârste, rase și condiție îl îndeplinesc zilnic cu admirația și uimirea pe care le produce mereu deschiderea unei cărți și înfruntarea necunoscutului ascuns în spatele magiei cuvântului tipărit.

Odată cu apariția tiparului, lumea s-a schimbat în aspectul ei și a schimbat și felul de a fi al oamenilor.

În ciuda trecerii timpului, a apariției noilor forme expresive și a dezvoltării noilor tehnologii, nici un progres nu l-a afectat pe om la fel de radical și global ca tipărirea cuvântului și posibilitatea lecturii în masă. Chiar și în zilele noastre, acolo unde se citește o carte, asistăm la un moment de creație, de deschidere, de noi perspective și descoperiri reafirmând astfel locul câștigat de cuvântul scris, loc care își datorează susținerea în mare măsură naturii sale grafice, întrucât deși cuvintele se întemeiază pe vorbirea orală, scrisul se închide într-un câmp vizual.

Tocmai această caracteristică a cuvântului scris, ca semn de interpretat prin lectură, a dat naștere primei revoluții cognitive, deoarece, grație descifrării vizuale, omul a sporit posibilitățile de recunoaștere, percepție și relație cu lumea și este datorată, de asemenea, acestei „viziuni alfabetice”, așa cum o numește Raffaella Simone și capacității de memorare vizuală pe care o are omul și care îl ajută să rețină mai ușor ceea ce vine prin imagine. Cea mai mare parte a cunoștințelor omului provine dintr-un act de lectură pentru că fixând cuvântul în timp și spațiu, prin scriere, a dobândit



caracteristica de permanență care conferă scrisului un anumit caracter de certitudine și putere ca generator de schimbări determinante în toate domeniile omeniirii.

Cuvântul continuă și va continua să fie cel mai bun mijloc de comunicare și transmitere a cunoștințelor academice sau sociale.

Cititul este un act sau o procedură intimă, unipersonală a cărei adevărată importanță constă în faptul că lectura ne transformă, întrucât există cărți care ne schimbă viața după ce am pătruns într-o lume văzută prin ochii personajelor sau ai autorilor.

Pentru unii cititul devine un refugiu dintr-o lume ostilă. Lectura ne lărgeste viziunea asupra lumii și reușește printr-o manieră ludică, estetică și emoțională să se integreze în viața cititorului purtându-l în alte locuri, depășind limitele, permițând cititorului să descopere un alt „eu” și invitându-l să savureze fiecare cuvânt în căutarea acelei expresii care să-i trezească rațiunea sau sentimentul, care să-l încante prin frumusețea ei sau care să-l invite la acțiune.

Lectura văzută în acest fel și transformată într-o acțiune rațională, emoțională sau instrumentală poate fi răspunsul la o nevoie, o obligație sau o opțiune de viață. Ea trebuie să fie un act vital în care omul își angajează tot ceea ce este mai bun din ființa sa pentru a pătrunde într-o lume a reflecțiilor, a ficțiunii și a cunoștințelor, deoarece prin text, cititorul găsește, într-o măsură mai mare sau mai mică, momente din propria viață, răspunsuri la întrebările sale, deoarece cărțile oferă multiple posibilități de abordare, indiferent de starea emoțională sau intelectuală în care se află cititorul și, așa cum spune Alberto Manguel „Cu toții ne citim pe noi înșine și lumea care ne înconjoară, pentru a putea înțelege ce suntem și unde ne aflăm. Citim pentru a începe să înțelegem. Nu avem de ales decât să citim.”

Noile tehnologii și, mai ales tehnologia informației constituie, fără îndoială, o evoluție în dorința omului de „a ști mai mult”, de a domina lumea grație cunoștințelor care vin prin imagine oferite de către televizor sau calculator. „Până nu vezi, nu crezi” pare a fi motto-ul care stă la baza abordării adevărului omului contemporan și, de aceea, aparent, în zilele noastre, ceea ce nu se vede nu există. Tocmai această credință a făcut ca mulți oameni să se grăbească să proclame declinul lecturii și să decreteze moartea cărții. Astfel, a apărut un om nou, și anume „Homo videns” a lui Giovanni Sartori („Homo videns. Imbecilizarea prin televiziune și post -gândire”, 1997) caracterizat prin limitarea capacității sale de înțelegere din moment ce televiziunea și, prin extensie, mass – media, care își bazează mesajul pe vizual, îi anulează acestuia conceptele și cu aceasta capacitatea de abstractizare, de înțelegere și de gândire, ceea ce are drept consecință o regresie a acestor capacități care îi conferă omului identitatea de ființă și care cu fiecare nouă provocare se dezvoltă și descoperă în sine noi aptitudini, interese, motivații și, deși este adevărat ceea ce spune Martin Heidegger că „Limba este casa ființei și aici locuiește Omul”, nu putem prin privilegiul cuvântului, să încetăm să fim deschiși către alte căi și mijloace de a dobândi cunoștințe și de a descoperi și reafirma ceea ce suntem, chiar dacă aceasta nu implică cuvântul.

Bibliotecar Geambașu Veronica – Gabriela,

Liceul Tehnologic ”Henri Coandă” – Tulcea

